

สำนักงานประกันสังคม

เอกสารหมายเลข 1

ผลงานเรื่อง

โครงการพัฒนาและยกระดับศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนงานให้เป็นศูนย์บริการ
วิชาการด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพระดับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

โดย

นางเรืองรอง ดีผดุง

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการกองประโยชน์ทดแทน

นักวิชาการประกันสังคม 8

ตำแหน่งเลขที่ 276

กองประโยชน์ทดแทน สำนักงานประกันสังคม

ขอประเมินเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง

ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านประกันสังคม

(เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 9 ชช.)

ตำแหน่งเลขที่ 7

สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณ Mrs. Akira Amari รัฐมนตรีว่าการกระทรวงแรงงาน (Ministry of Labour) ของประเทศญี่ปุ่น และคณะเดินทางมาเยี่ยมชมศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนงาน ปี พ.ศ. 2542 และได้แสดงความชื่นชมอย่างจริงใจ และเสนอแนะว่าศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนงาน ควรที่จะยกระดับตนเองให้ความช่วยเหลือทางวิชาการด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพแก่ประเทศเพื่อนบ้าน จากนั้น พ.ศ.2544 Mr.Chieko Nohno สมาชิกวุฒิสภาและรองรัฐมนตรีอาวุโส กระทรวงสาธารณสุขแรงงานและสวัสดิการ (Member of Parliament and Senior – Vice Minister of Health, Welfare) ของประเทศญี่ปุ่นได้เดินทางมาเยี่ยมชมศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนงาน ได้กล่าวย้าแนวคิดของ Mr. Amari อีกว่าศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนงาน เป็น “The most effective industrial rehabilitation centre in Asia is the Thailand” และควรที่จะให้ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการแก่หน่วยงานต่างๆ ซึ่งทำให้ผู้บริหารระดับสูง ของสำนักงานประกันสังคม ซึ่งให้การต้อนรับ Mr. Nohno ได้เข้าใจและให้ความสนใจแนวคิดดังกล่าวซึ่งเป็นผลให้ข้าพเจ้าและคณะเจ้าหน้าที่ของศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนงาน มีความมั่นใจและภาคภูมิใจที่จะยกระดับการทำงานและนำพองค์การ ไปสู่ความเป็นสากล จึงเสมือนทั้งสองท่านนี้เป็นผู้จุดประกายให้เกิด โครงการนี้ ถือเป็นผู้จุดประกายความคิด และพลังให้แก่ข้าพเจ้าจนเกิดโครงการนี้

ขอขอบคุณ คุณโนมียามา ผู้เชี่ยวชาญของ JICA ที่ได้มาเยี่ยมชมศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนงานถึง 3 ครั้ง ในแต่ละครั้งท่านได้ต่อกย้ำ และเพิ่มพลังให้ข้าพเจ้าและทีมงานมองเห็นการพัฒนาของศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนงาน ที่เกิดขึ้น

ขอขอบคุณ ผู้บริหารสำนักงานประกันสังคม ที่ได้เห็นความสำคัญและให้การสนับสนุนและเห็นความสำคัญ จนทำให้โครงการนี้สามารถดำเนินการจนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบคุณเป็นพิเศษสำหรับบุคลากรในศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนงาน ที่ได้ร่วมมือร่วมใจแสดงศักยภาพ ช่วยสานฝันนำพองค์การ ไปสู่ความเป็นสากล แม้ว่าบุคลากรแต่ละท่านจะมีงานประจำมากมายก็ตาม

จ 12.05.6

1881ค

๖๕4๑

ห้องสมุดกระทรวงแรงงาน

11405

โครงการพัฒนาและยกระดับคนงาน

คำนำ

ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนงาน ได้เปิดให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพแก่ลูกจ้างที่บาดเจ็บ เนื่องจากการทำงานและผู้ประกันตนทุพพลภาพ เป็นระยะเวลา 20 ปี ได้พัฒนางานฟื้นฟูสมรรถภาพอย่างต่อเนื่อง และมีลักษณะเด่นที่แตกต่างจากหน่วยงานอื่น ๆ ที่ให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพ ทั้งในประเทศและประเทศในแถบภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ไม่มี คือ การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านการแพทย์ ด้านอาชีพและด้านสังคมและจิตใจ อยู่ในที่เดียวกัน โดยมุ่งเน้นองค์รวมของปัญหาของผู้รับบริการเรียกว่าให้การฟื้นฟูสมรรถภาพแบบครบวงจร (Comprehensive Rehabilitation) ดังนั้น บุคลากรจากหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และสถานศึกษาต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ขอเข้าศึกษาดูงาน หรือฝึกปฏิบัติงาน โดยมีบุคลากรเป็นผู้นิเทศ อย่างต่อเนื่อง

ข้าพเจ้าปฏิบัติงานในฐานะผู้อำนวยการศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนงาน เป็นระยะเวลา 10 ปี ในขณะนั้น มองเห็นศักยภาพของบุคลากรว่ามีทักษะ ความสามารถ ประสบการณ์ น่าจะพัฒนา และเพิ่มทักษะให้เป็นผู้ที่สามารถถ่ายทอดความรู้ด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพในด้านต่าง ๆ แก่บุคคลอื่นที่ปฏิบัติงานในลักษณะเดียวกัน และมีมาตรฐานในระดับนานาชาติได้ จึงได้หาแนวทางให้เจ้าหน้าที่ทุกคนได้มีความภาคภูมิใจในองค์กร และมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจที่จะยกระดับศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนงาน ให้เป็นศูนย์บริการทางวิชาการในระดับนานาชาติ จึงได้เสนอขออนุมัติในหลักการ โครงการพัฒนาและยกระดับศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนงาน ให้เป็นศูนย์บริการวิชาการด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพขึ้นงานการฟื้นฟูสมรรถภาพระดับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการและการบริการด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพให้แก่กลุ่มประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในขณะเดียวกันถือเป็นการแสดงบทบาทของสำนักงานประกันสังคมในการให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศสมาชิก ASSA และ ISSA ในเขตภูมิภาคนี้ด้วย

ข้าพเจ้าหวังเป็นอย่างยิ่งว่า โครงการนี้จะสามารถดำเนินการให้เกิดประโยชน์ทั้งในแง่ของการพัฒนางานของหน่วยงานในสังกัดสำนักงานประกันสังคม และเกิดประโยชน์แก่บุคลากรผู้ปฏิบัติงานฟื้นฟูสมรรถภาพทั้งในประเทศ ในระดับภูมิภาค หรืออย่างน้อยที่สุดจะเป็นแนวทางในการพัฒนางานบริการด้านการฟื้นฟูฯ ไปสู่ระดับมาตรฐานสากลยิ่งๆ ขึ้นไป

เรื่องรอง ดิศดุง

มกราคม 2549

สารบัญ

		หน้า
บทที่ 1	บทนำ	1
	1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
	2. วัตถุประสงค์	6
	3. ขอบเขตของการศึกษา	6
	4. ผลที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2	แนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
	ประวัติความเป็นมาของศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนงาน	8
	- หน้าที่ความรับผิดชอบของศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนงาน	11
	- สภาพปัญหาของลูกจ้างหลังสูญเสียอวัยวะหรือสูญเสียสมรรถภาพในการทำงาน	14
	- รูปแบบการฟื้นฟูสมรรถภาพในการทำงาน	15
	- การส่งเสริมการมีงานทำของผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพ	21
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคนพิการ	27
	- ความหมายของคนพิการ	27
	- ปัญหาและผลกระทบจากความพิการ	28
	- การฟื้นฟูสมรรถภาพ	29
	ความหมายการฟื้นฟูสมรรถภาพ	29
	การฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์	34
	การฟื้นฟูสมรรถภาพทางการศึกษา	39
	การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ	40
	หลักการฟื้นฟูสมรรถภาพทางอาชีพ	43
	การฟื้นฟูสมรรถภาพทางสังคม	45
	แนวคิดการวางแผนเชิงกลยุทธ์	47
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหาร	49	
การยกระดับองค์กรตามนโยบาย	54	

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์	56
บทที่ 3 วิธีการดำเนินงาน	60
บทที่ 4 ผลการดำเนินงาน	66
บทที่ 5 ปัญหาและอุปสรรค	74
บทที่ 6 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	79
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก	
1. คำสั่งศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนงาน ที่ รง 023/2544 ลงวันที่ 10 กันยายน 2544	
2. คำสั่งศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนงาน ที่ รง 027/2545 ลงวันที่ 22 พฤศจิกายน 2545	
3. คำสั่งศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนงาน ที่ รง 029/2545 ลงวันที่ 22 พฤศจิกายน 2545	
4. ความรู้สึกและข้อคิดเห็นของ Ms. Chicko Nohmo ในสมุดเช็คนัดเยี่ยม	
5. คู่มือหลักสูตรสหวิทยาการด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพแบบครบวงจร (Group Training Course on Comprehensive Rehabilitation for Countries)	
6. ผลการปฏิบัติงานศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพคนงานปี 2528-2548	